

Metodebilag A: Voksen- og efteruddannelsers erfaringer med nødundervisning under covid-19- pandemien

INDHOLD

Metodebilag A: Voksen- og efteruddannelsers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien

1	Indledning	4
<hr/>		
2	Formål og design for den samlede undersøgelse	5
2.1	Formål og undersøgelsesspørgsmål	5
2.2	Metodisk design	7
<hr/>		
3	Forundersøgelse for den samlede undersøgelse	10
3.1	Afgrænset desk study	10
3.2	Indledende interview	11
<hr/>		
4	Kvalitative metodeelementer for undersøgelsen på voksen- og efteruddannelsesområdet	12
4.1	Skypeinterview med undervisere	12
<hr/>		
5	Kvantitative metodeelementer for undersøgelsen på voksen- og efteruddannelsesområdet	15
5.1	Lederundersøgelsen	15
<hr/>		
	Appendiks A – Litteraturliste	23
<hr/>		

1 Indledning

Børne- og Undervisningsministeriet (BUVM) har bedt Danmarks Evalueringsinstitut om at gennemføre en systematisk erfaringsopsamling fra nødundervisningen i foråret 2020 som følge af covid-19-pandemien, herunder både nedluknings- og genåbningsperioden. Denne erfaringsopsamling dækker grundskole-, ungdomsuddannelses- og voksenuddannelsesområdet og rummer i alt fem delundersøgelser og tilhørende rapporter: (1) grundskolen, (2) gymnasiale uddannelser, (3) erhvervsuddannelser, (4) den forberedende grunduddannelse (FGU) og den særlig tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) samt (5) voksen- og efteruddannelser.

Dette metodeappendiks uddyber formål og design for den samlede erfaringsopsamling. Derudover gives der en detaljeret beskrivelse af de metodeelementer, der ligger til grund for rapporten omkring erfaringer fra nødundervisningen på voksen- og efteruddannelsesområdet.

Appendikset rummer ud over dette indledende kapitel fire øvrige kapitler. Kapitel 2 og 3 er generelle og ens for alle erfaringsopsamlingens rapporter. I kapitel 2 beskrives formål og design for den samlede undersøgelse. Kapitel 3 giver en beskrivelse af forundersøgelsen for den samlede undersøgelse på tværs af de fem uddannelsesområder. Kapitel 4 og 5 er specifikke for hvert område. Her med fokus på undersøgelsen på voksen- og efteruddannelsesområdet. Kapitel 4 præsenterer en detaljeret beskrivelse af de kvalitative metodeelementer og kapitel 5 beskriver de kvantitative metodeelementer i undersøgelsen på voksen- og efteruddannelsesområdet. For en detaljeret beskrivelse af de kvalitative og kvantitative metodeelementer på de øvrige uddannelsesområder henvises til de metodeappendiks, der hører til de respektive rapporter:

- Grundskolers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien
- Gymnasieskolers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien
- Erhvervsskolers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien
- FGU- og STU-skolers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien.

2 Formål og design for den samlede undersøgelse

2.1 Formål og undersøgelsesspørgsmål

Formålet med undersøgelsen er at opsamle erfaringerne fra skolernes nødundervisning i foråret 2020 som følge af covid-19-pandemien, herunder både nedluknings- og genåbningsperioden. Dette med henblik på at afdække, hvordan skoler og institutioner styringsmæssigt og pædagogisk har grebet nødundervisningen an, samt at uddrage læring der kan bidrage til fremtidig udvikling af undervisningen på grundskole-, ungdoms- og voksenuddannelsesområdet.

Erfaringsopsamlingens undersøgelsesspørgsmål tager afsæt i et todelt fokus på henholdsvis (A) styring og ledelse samt (B) undervisning og pædagogik. Bredden og dybden, hvormed de enkelte uddannelsesområder belyses, varierer og afspejler en prioritering foretaget af BUVM.

Ad A) Styring og ledelse

1. Beskrivelse af styringsrammerne for undervisningen i Covid-19-perioden
 - a. I hvilken udstrækning har lederne benyttet sig af de ændrede formelle rammevilkår omkring nødundervisningen under hhv. nedlukningen og genåbningen?
2. Oplevet betydning af de ændrede rammevilkår omkring nødundervisningen for undervisningens tilrettelæggelse
 - a. Hvilke fordele og ulemper ift. undervisningens tilrettelæggelse oplever ledere og lærere, at der har været forbundet med de ændrede formelle rammevilkår for undervisningen i nødundervisningsperioden?
3. Kontekstens betydning for nødundervisning
 - a. Hvilke kontekstuelle forhold har efter ledernes og lærernes oplevelse haft betydning for erfaringerne med de ændrede formelle rammevilkår, der har været forbundet med nødundervisningen?
4. Medarbejderledelse på afstand, herunder sikring af kvalitet i nødundervisningen
 - a. Hvordan har lederne praktiseret ledelse på afstand? Herunder hvordan har de sikret undervisningens kvalitet, og fulgt op på elevernes faglige progression og trivsel?
5. Læringspunkter fra nødundervisningen
 - a. Hvilke erfaringer mht. ændrede formelle rammevilkår i forbindelse med nødundervisningen, oplever ledere og lærere, at det vil være særlig vigtigt at bringe med videre i forbindelse med udviklingen af undervisningen under mere normale forhold?

Ad B) Undervisning og pædagogik

1. Beskrivelse af undervisning i Covid-19-perioden.
 - a. Hvordan har undervisningen set ud i nedlukningsperioden? Der skelnes mellem forskellige former for nødundervisning herunder synkron/asynkron digital undervisning, med/uden lærerdeltagelse, individuelt/gruppebaseret, forskellige former for opgaver/afleveringer (skriftlige, video/lyd), ny/øget brug af digitale læremidler.
 - b. Hvordan har undervisningen set ud i genåbningsperioden? Der skelnes mellem forskellige former for nødundervisning herunder undervisning uden for skolens matrikel (fx udeskole, praktisk undervisning), ændret tilrettelæggelse af skoledagen og uddannelsesforløb (herunder kombinationer af fremmødeundervisning og fjernundervisning), undervisning i mindre grupper mv.
 - c. Hvordan er det prøveforberedende arbejde/afvikling af prøver/eksaminer og eventuelle alternativer hertil foregået på grundskoler og ungdomsuddannelse i Covid-19-perioden?
 - d. Hvordan har lærerne oplevet arbejdsmængden, herunder forberedelsestiden?
 - e. Hvordan har lærerne oplevet opstillingen til det øgede omfang af digital afvikling af undervisningen?
 - f. Hvordan har lærernes kollegiale samarbejde³ fungeret i nedluknings- og genåbningsperioden?
 - g. Hvordan arbejder grundskolerne og ungdomsuddannelsesinstitutionerne videre med de evt. potentialer, der er opstået i forlængelse af nødundervisningen og hvilke faktorer er med til at muliggøre og vanskeliggøre dette arbejde?
2. Oplevet betydning af nødundervisningen
 - a. I hvilken grad (sammenlignet med den normale undervisning) oplever lærere og elever, at nødundervisningen i nedlukningsperioden – i dens forskellige former, jf. ovenfor - har understøttet elevernes faglige læring, motivation og trivsel?
 - b. I hvilken grad (sammenlignet med den normale undervisning) oplever lærere og elever, at nødundervisningen i genåbningsperioden har understøttet elevernes faglige læring, motivation og trivsel?
 - c. Hvilke nødundervisningsformer har lærere og elever oplevet som mere eller mindre velfungerende – i hvilke fag, til hvilke opgavetyper og hvorfor?
 - d. Hvilke forskelle er der i forskellige elevgruppers trivsel og oplevelse af udbytte af de forskellige undervisningsformer anvendt i Covid-19-perioden?
 - e. Hvilken betydning oplever lærere og elever, at aflysning af afgangsprøver og eksaminer, samt alternativer hertil, har haft for elevernes motivation, deltagelse, trivsel, læringsudbytte samt næste skidt i uddannelsessystemet?
3. Kontekstens betydning for nødundervisning
 - a. Hvilken betydning har kontekstuelle forhold haft ifht. at skabe en nødundervisning, der har understøttet elevernes motivation, deltagelsesmuligheder, trivsel og oplevet læringsudbytte? I nedlukningsperioden? I genåbningsperioden? Kontekstuelle forhold indbefatter fx elevforudsætninger/skolens elevgrundlag, lærernes forudsætninger, herunder adgang til og erfaring med digitale læremidler, skolens kultur, lærersamarbejdet, ledelsens støtte og rammesætning, samt økonomiske forhold, herunder tilskud.

4. Læringspunkter fra nødundervisningen

- a. Hvilke erfaringer oplever ledere, lærere og elever, at det vil være særlig vigtigt at bringe med videre? Læringspunkterne kan vedrøre den gennemførte undervisning, oplevelsen af undervisningen og de kontekstuelle forholds betydning for denne (punkt 1-3).

2.2 Metodisk design

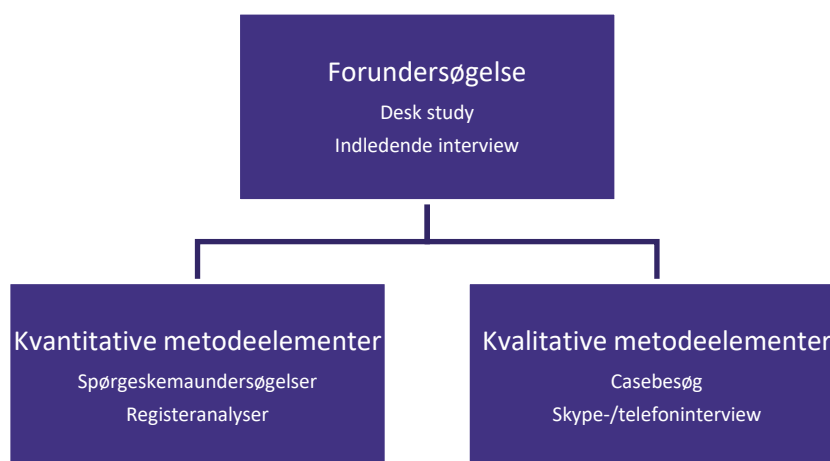
Erfaringsopsamlingen bygger på en kombination af kvantitative og kvalitative datakilder, der indrager perspektiver fra en række forskellige aktører, herunder ledelse, lærere og elever.

Overordnet består det metodiske design for den samlede erfaringsopsamling af følgende tre elementer, der ligeledes fremgår af figur 2.1:

- En forundersøgelse på tværs af uddannelsesområderne, som har bestået af et mindre desk study og en række indledende interviews. Elementerne i forundersøgelsen uddybes i kapitel 3.
- Kvalitative metodeelementer bestående af casebesøg og interviews gennemført over skype eller telefon, hvilket for grundskoleundersøgelsen uddybes i kapitel 4.
- Kvantitative metodeelementer bestående af spørgeskemaundersøgelser blandt ledere, lærere og elever, samt tilhørende registeranalyse, hvilket for grundskoleundersøgelsen uddybes i kapitel 5.

FIGUR 2.1

Metodeelementer i den samlede erfaringsopsamling



Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut.

Tabel 2.1 giver et overblik over hvilke datakilder, der er anvendt på tværs af de forskellige uddannelsesområder.

TABEL 2.1

Datakilder for den samlede erfaringsopsamling

	Grundskole	GYM	EUD	FGU	STU	VUC	AMU
Survey	Skoleledere Lærere Elev	Rektorer Elev	Uddannelses- ledere Elev	Skoleledere Elev	Skoleledere	Uddannelses- ledere	Uddannelses- ledere
Antal caseskoler	9 skoler			3 skoler	3 skoler		
Interview med caseskoler	Fokusgruppeinterview med i alt 41 lærere Fokusgruppeinterview med i alt 48 elever 9 individuelle interview med ledere (Skype-interview)			3 individuelle interview med ledere Gruppe- eller individuelle interview med i alt 11 lærere Gruppe- eller individuelle interview med i alt 19 elever	3 individuelle interview med leder, heraf 2 Skype-interview Gruppe- eller individuelle interview med i alt 11 lærere, heraf Skype-interview med 8 lærere Gruppe- eller individuelle interview med i alt 8 elever, heraf Skype-interview med 6 elever		
Supplerende telefon-/Skype-interview	8 individuelle interview med tidligere 9. klasse elever	4 individuelle interview med ledere 5 individuelle interview med lærere 7 individuelle interview med tidligere 3.g elever	4 individuelle interview med ledere 6 individuelle interview med lærere	2 individuelle interview med ledere 2 individuelle interview med lærere	3 individuelle interview med ledere 1 individuelt interview med en lærer	10 individuelle interview med undervisere	10 individuelle interview med undervisere
Registerundersøgelse	Opdeling af udvalgte resultater ift. elevers baggrundsdata og tidligere nationale testresultater.	Opdeling af udvalgte resultater ift. elevers baggrundsdata og karakterer fra folkeskolens afgangsprøve					

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut.

2.2.1 Afgrænsninger inden for hvert af uddannelsesområderne

På **grundskoleområdet** afgrænses der til folkeskoler og de frie- og privatskoler, dog uden at der er opdelt på de to skoletyper i analysen. Efterskoler indgår i såvel leder- som lærerdelen¹ af undersøgelsen men ikke i elevdelen af surveyundersøgelsen eller i casebesøgene. På **ungdomsuddannelsesområdet** indgår de gymnasiale uddannelser, erhvervsuddannelserne, den forberedende grunduddannelse (FGU) og den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU). På **voksenuddannelsesområdet** gennemføres erfaringsopsamlingen på institutionsniveau som en survey blandt uddannelsesledere og er afgrænset til at beskæftige sig med AMU samt VUC (herunder avu, FVU, hf-enkeltfag). OBU indgår *ikke* i undersøgelsen.

1 Antallet af opnåede besvarelser fra lærere på efterskoler var imidlertid så lille, at det blev besluttet ikke at bruge disse i rapportens analyser af lærerbesvarelser.

3 Forundersøgelse for den samlede undersøgelse

Erfaringsopsamlingen er informeret og kvalificeret gennem en forundersøgelse, der dels har bygget på viden fra allerede eksisterende undersøgelser i et afgrænset desk study, dels har bestået af en række indledende telefoninterview. Formålet med begge elementer var, at de skulle bidrage til at fokusere det tematiske indhold og kvalificere sprogbrugen i den efterfølgende dataindsamling herunder spørgeskemaer og spørgeguides til brug i kvalitative interview.

3.1 Afgrænset desk study

Denne erfaringsopsamling har ladet sig inspirere af og bygget på viden fra de undersøgelser, der allerede i sommeren 2020 var gennemført om elever, lærere og lederes oplevelser af nødundervisningen, som følge af Covid-19-pandemien.

Konkret indgik følgende undersøgelser i EVA's afgrænsede desk study:

Grundskoleområdet

- Danmarks Læringsforening (april 2020): "Undersøgelse blandt lærere og børnehaveklasseledere i folkeskolen om nødundervisning under Covid-19-nedlukningen"
- Nationalt center for Skoleforskning DPU Aarhus/SDU (april 2020): "Nødundervisning under Corona-krisen – et elev- og forældreperspektiv"
- Rambøll (august 2020): "Coronakrisen set fra et ungeperspektiv"
- Egmont (2020) "Ungdom på pause – Unges liv og læring i en Coronatid".

Ungdomsuddannelsesområdet

- eVidenCenter og DEA (juni 2020): "Fjernundervisning på ungdoms- samt voksen- og efteruddannelser"
- SDU (april 2020): "Gymnasiet i den historiske Corona-tid – et elevperspektiv"
- Nationalt Center for Erhvervspædagogik (oktober 2020): "Onlineundervisning under coronakrisen".

Viden fra de ovenstående undersøgelser er blevet inddraget til at kvalificere udformningen af spørgeskemaer og spørgeguides til ledere, lærere og elever på tværs af uddannelserne i erfaringsopsamlingen. I den forbindelse er både undersøgelsesnes konklusioner og spørgsmålsformuleringer i de tilhørende spørgeskemaer blevet inddraget til at fokusere temaerne og kvalificere sprogbruget i indeværende dataindsamling. Til eksempel er undersøgelsesnes konklusioner omkring lærernes

digitale omstilling, rammer og struktur for undervisningen, anvendelse af undervisningsformer i nedlukningsperioden, variation og feedback i undervisningen og elevernes motivation og trivsel blevet inddraget til at fokusere spørgsmålene både i spørgeskemaerne og spørgeguides.

3.2 Indledende interview

Som første led i erfaringsopsamlingen, er der gennemført i alt 21 interview blandt hhv. ledere og lærere inden for de forskellige uddannelsesområder (dog undtaget VUC og AMU, hvor EVA i samråd med BUVM besluttede at konvertere de planlagte indledende interview til interview, der kunne indgå i selve dataindsamlingen mhp. at kunne supplere ledersurveyen på VEU-området med interview med lærere.).

De indledende interview gav indblik i, hvilke typer af erfaringer lærere og ledere havde gjort i nødundervisningsperioden og hvilke erfaringer der var bragt med videre i organisering og undervisning på skoler og uddannelsesinstitutioner. Interviewene bidrog dermed til, at fokusere indholdet og kvalificere sprogbruget i de spørgeskemaer og spørgeguides, der blev udviklet til brug for dataindsamlingen. Der er gennemført følgende interview, fordelt på de forskellige uddannelsesområder:

TABEL 3.1

Interview, fordelt på de forskellige uddannelsesområder:

Grundskole	GYM og EUD	FGU og STU	I alt
4 ledere	3 ledere	3 leder	10 ledere
5 lærere	3 lærere	3 lærer	11 lærer

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut.

Interviewene er gennemført telefonisk ud fra en semistruktureret spørgeguide, og havde en varighed på ca. 30 minutter. Der blev skrevet noter i forbindelse med interviewene og interviewene blev optaget. Respondenterne er rekrutteret i EVA's netværk.

4 Kvalitative metodeelementer for undersøgelsen på voksen- og efteruddannelsesområdet

Den kvalitative dataindsamling, i den del af undersøgelsen, der vedrører voksenuddannelsesområdet, består af Skypeinterview med undervisere på Voksenuddannelsescentre (VUC) og Arbejdsmarkedsuddannelsesinstitutioner (AMU) om erfaringer fra nødundervisningen under Covid-19 pandemien i foråret 2020. Formålet med interviewene med undervisere har været at belyse undervisere og institutioners erfaringer med nødundervisningsperioden. Herunder hvordan undervisning i nedluknings- og genåbningsperioden er foregået og hvordan underviserne og institutionerne didaktisk og pædagogisk har grebet nødundervisningen an.

4.1 Skypeinterview med undervisere

Den kvalitative dataindsamling består af i alt 20 individuelle Skypeinterview med henholdsvis ti undervisere på VUC og ti undervisere på AMU. Formålet med interviewene med underviserne var iht. undersøgelsesspørgsmålene at bidrage med dybdegående viden og udfoldede beskrivelse af underviserens erfaring med nødundervisningsperioden, deres oplevelser af prøveafholdelsen og hvordan rammerne for nødundervisningen har påvirket deltagerens læring, motivation og trivsel, samt læringspunkter fra perioden. Underviserne kunne endvidere videregive deres indtryk af, hvordan forskellige deltagergrupper oplevede de forskellige undervisningsformer, anvendt i nødundervisningsperioden. Interviewene blev afviklet over Skype i september 2020 og havde en varighed på 30-40 minutter. Dataindsamlingen er gennemført flere måneder efter, at institutionernes første nedluknings- og genåbningsperiode har fundet sted. Denne forsinkelse kan potentielt have indflydelse på karakteren og detaljegraden af de erfaringer, vi opsamler. Alle interview er optaget og transskriberet.

4.1.1 Udvalgelse af institutioner

Uddannelsesinstitutionerne er udvalgt med henblik på at opnå maksimal variation i forhold til følgende kriterier:

- Uddannelser på VUC (avu, FVU² og hf-enkeltfag) eller brancheområder på AMU (teknik, merkantil, social- og sundhed, samt kombinationsskole)

2 Driftsoverenskomstparter med FVU-aktivitet og virksomhedsrettet FVU er ikke inkluderet i undersøgelsen.

- Institutionsstørrelse målt på antal deltagere
- Geografisk placering i landet
- Institutionernes erfaring med fjernundervisning og blended læring³

Skemaet nedenfor giver et overblik over de 20 udvalgte institutioner, som deltog i undersøgelsen, og deres kendetegn på de nævnte parametre. På hver institution er uddannelseslederen inden for voksen- og efteruddannelsesområdet blevet kontaktet og har videreformidlet kontakt til én underviser, som har undervist i foråret 2020. Yderligere otte AMU institutioner blev inviteret til at deltage i interviewundersøgelsen. Institutionerne havde enten aflyst eller udskudt deres AMU kurser i nødundervisningsperioden (foråret 2020) og deltog på den baggrund ikke.

TABEL 4.1

Oversigt over institutioner, der deltog i den kvalitative undersøgelse

Uddannelses-institution	Uddannelse eller brancheområde	Størrelse (deltagere)	Region	Erfaring med fjernundervisning (17/18)	Erfaring med blended læring (17/18)
VUC	Avu	1.000-3.500	Midtjylland	-	-
VUC	Avu	Under 1.000	Midtjylland	Nej	Nej
VUC	Avu	Under 1.000	Hovedstaden	Ja	Ja
VUC	FVU	Under 1.000	Sjælland	Nej	Nej
VUC	FVU	1.000-3.500	Syddanmark	Ja	Nej
VUC	FVU	Under 1.000	Syddanmark	Ja	Ja
VUC	Hf-enkeltfag	1.000-3.500	Hovedstaden	Nej	Ja
VUC	Hf-enkeltfag	Under 1.000	Midtjylland	Nej	Ja
VUC	Hf-enkeltfag	1.000-3.500	Sjælland	Ja	Ja
VUC	Hf-enkeltfag	Under 1.000	Nordjylland	Ja	Nej
AMU	Teknisk skole	1.000-3.500	Hovedstaden	Nej	Nej
AMU	Teknisk skole	Over 3.500	Sjælland	Ja	Ja
AMU	Teknisk skole	Over 3.500	Sjælland	Nej	Nej
AMU	Social- og sundhedsskole	1.000-3.500	Hovedstaden	Ja	Ja
AMU	Social- og sundhedsskole	Over 3.500	Nordjylland	Ja	Nej
AMU	Merkantil	1.000-3.500	Syddanmark	Nej	Nej
AMU	Merkantil	Over 3.500	Syddanmark	Ja	Ja

³ Institutionernes erfaring med fjernundervisning og blended læring tager afsæt i skoleåret 2017/2018 og viden på institutionsniveau fra EVA rapporten "Erfaringer med digitalisering af VEU" (2020)

Uddannelses-institution	Uddannelse eller brancheområde	Størrelse (deltagere)	Region	Erfaring med fjernundervisning (17/18)	Erfaring med blended læring (17/18)
AMU	Kombinations-skole	Over 3.500	Nordjylland	Nej	Ja
AMU	Kombinations-skole	Over 3.500	Midtjylland	Ja	Ja
AMU	Kombinations-skole	Over 3.500	Syddanmark	-	-

Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut, 2020

Note: Udover de ti AMU institutioner, som deltog i den kvalitative undersøgelse, var yderligere otte AMU institutioner inviteret til at deltage. Institutionerne havde enten aflyst eller udskudt deres AMU kurser i nødundervisningsperioden (foråret 2020) og deltog på den baggrund ikke.

4.1.2 Kodning og analyse

De kvalitative data er forberedt til analyseprocessen ved at transskribere lydoptagelserne. Ved transskribering bevares informantens eget ordvalg og der foretages en gengivelse af interviewet frem for en fortolkning. Det gøres for at sikre så autentiske data som muligt.

De udskrevne interview er analyseret af de konsulenter, som har gennemført interviewene. Analysen er foretaget ved brug af en systematisk tematisk kodning. Tematikkerne er udsprunget ved at sammenholde undersøgelsesspørgsmålene med de umiddelbare empiriske fund. For at sikre at koderne var meningsfulde og tilstrækkelige, blev koderne afprøvet på interview fra forskellige uddannelser på VUC og brancheområder på AMU. Afprøvningen gav anledning til mindre justeringer i koderne. Da de endelige koder var på plads blev alle interview kodet. I analysen har der været fokus på at identificere både de mønstre, der går på tværs af interviewene og på den variation, interviewene indeholder.

5 Kvantitative metodeelementer for undersøgelsen på voksen- og efteruddannelsesområdet

Den kvantitative dataindsamling, i den del af undersøgelsen, der vedrører voksendannelsesområdet, består af en spørgeskemaundersøgelse blandt ledere på Voksendannelsescentre (VUC) og Arbejdsmarkedsuddannelsesinstitutioner (AMU) om erfaringer fra nødundervisningen under Covid-19 pandemien i foråret 2020. Formålet med spørgeskemaundersøgelsen blandt ledere er at afdekke bredt, hvordan nedluknings- og genåbningsperioden har set ud og hvordan institutionerne ledelsesmæssigt, styringsmæssigt og pædagogisk har grebet nødundervisningen an.

Dele af teksten i dette kapitel baserer sig på og inddrager tabeller fra et metodenotat, som Epinion har udarbejdet til EVA som dokumentation for surveydataindsamlingen på voksen- og efteruddannelsesområdet.

5.1 Lederundersøgelsen

Lederundersøgelsen er gennemført som en populationsundersøgelse blandt uddannelsesledere på VUC og AMU. Alle ledere i populationen er dermed blevet forsøgt kontaktet i forbindelse med undersøgelsen.

5.1.1 Spørgeskemaudvikling

Der er udarbejdet ét fælles spørgeskema til lederne på ungdoms- og voksendannelsesinstitutionerne. Nogle af spørgsmålene sammenfalder med spørgsmålene i lederundersøgelsen til grundskolerne. Spørgeskemaet indeholder enkelte uddannelsesspecifikke spørgsmål. Dette er gjort for at tage højde for forskelle mellem uddannelserne eller elev- og deltagergruppen.

Udviklingen af spørgeskemaet tager afsæt i undersøgelsesspørgsmålene, hvor fokus i lederundersøgelsen er på de styrings- og ledelsesmæssige erfaringer og aspekter af nødundervisning, samt pædagogiske erfaringer. Spørgeskemaet til lederne på voksendannelsesområdet inkluderer bl.a. følgende tematikker: undervisningen i nedlukningsperioden og genåbningsperioden, underviserens kompetencer, videndeling, deltagerens adgang til it-udstyr, prøveafholdelse, deltagerens læringsudbytte, trivsel og motivation, samt erfaringer fra perioden.

Pilottest

Forud for spørgeskemaundersøgelsen blev spørgeskemaet pilottestet. Det overordnede formål med en pilottest er at gøre det muligt at indsamle data med færrest mulige måleproblemer. Konkret betyder det, at pilottestene skulle kvalificere spørgeskemaet og at sikre, at spørgsmålene blev forstået ensartet og i overensstemmelse med intentionen.

I interviewene blev spørgeskemaet gennemgået spørgsmål for spørgsmål, således at respondenterne kom igennem alle dele af spørgeskemaet. I interviewene var der særligt fokus på at få afklaret, om spørgsmålene var forståelige og meningsfulde, om svarkategorierne var tilstrækkelige og gensidigt udelukkende, om spørgeskemaet forekom logisk og klart, samt om spørgeskemaet manglede vigtige aspekter.

Pilotinterviewene blev gennemført af EVA som telefoniske interview med respondenter fra målgruppen. Nedenstående skema viser et overblik over de gennemførte interview ifbm. pilottesten.

Respondenter	VUC	AMU	I alt
Uddannelsesledere	2	2	4

5.1.2 Datagrundlag

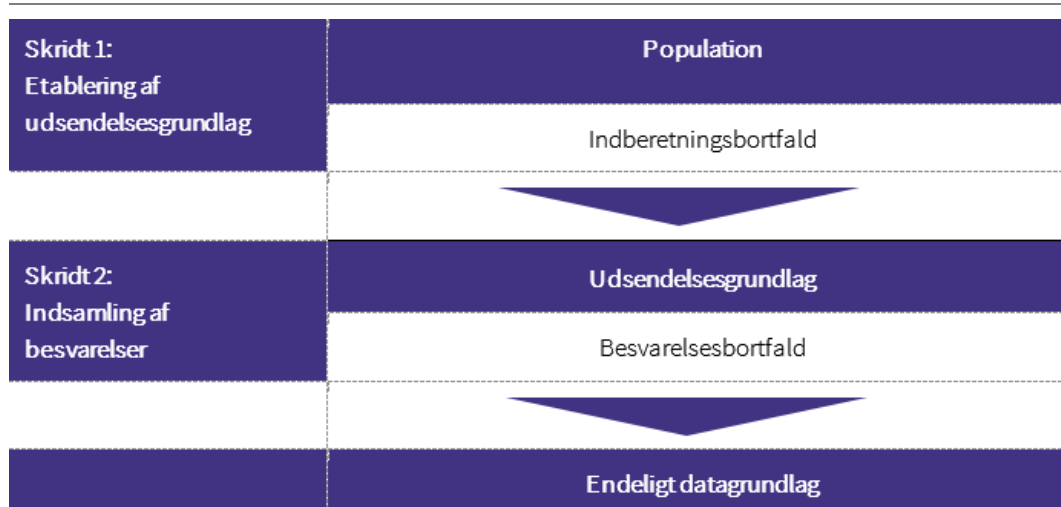
Med betegnelsen 'datagrundlag' henviser vi i dette notat til det endelige antal indsamlede besvarelser i spørgeskemaundersøgelsen blandt ledere.

Dataindsamlingen for ledere på voksen- og efteruddannelser er foretaget i to skridt. Først er alle institutioner i populationen blevet bedt om at indberette kontaktoplysninger på deres ledere via et indberetningsskema. Her er der sket et indberetningsbortfald i overgangen til det endelige udsendelsesgrundlag, da nogle institutioner ikke har udfyldt skemaet. Lederne i udsendelsesgrundlaget har dernæst modtaget e-mail-invitationer med links til spørgeskemaet. Her er sket et besvarelsesbortfald, da ikke alle ledere i udsendelsesgrundlaget har svaret. Det endelige datagrundlag for ledere på voksen- og efteruddannelser udgøres af 82 ledere.

Figuren nedenfor illustrerer, hvordan udsendelsesgrundlaget og datagrundlaget for undersøgelsen er etableret.

FIGUR 5.1

Indsamling af datagrundlag i lederundersøgelsen



Kilde: Danmarks Evalueringsinstitut.

I de følgende afsnit gennemgås dataindsamlingens faser enkeltvis, og svarprocenter samt repræsentativitet beskrives for det endelige datagrundlag.

5.1.3 Udsendelsesgrundlag

Undersøgelsen er gennemført som en populationsundersøgelse blandt uddannelsesledere på:

- Voksenuddannelsescentre, VUC
- Arbejdsmarkedsuddannelser, AMU

Undersøgelsespopulationen blev dannet ved et udtræk fra uddannelsesstatistik over deltagerbestanden opdelt på uddannelse, hvormed de institutioner, der udbyder avu, FVU⁴ og/eller hf-enkeltfag og AMU blev identificeret. 106 institutioner blev identificeret.⁵ Udtrækket blev herefter koblet med information fra institutionsregisteret, så der kunne rettes henvendelse til institutionernes hovedpostkasse og hovednummer.

Institutionen har via et personligt link til et indberetningsskema angivet kontaktoplysninger i form af e-mailadresser og navne på ledere, som var ledere i foråret 2020, for hvert uddannelsesområde eller brancheområde. I alt har 82 institutioner indberettet kontaktoplysninger på 139 unikke uddannelsesledere.

Uddannelsesledere, der er ansvarlige for mere end en uddannelse på VUC fx både avu, FVU og/eller hf-enkeltfag eller for flere brancheområder på AMU, er inviteret til at besvare skemaet for to uddannelser eller områder. Hvis respondenter er leder for mere end to uddannelser eller brancheområder er de to uddannelser eller brancheområder, som spørgeskemaet omhandler, tilfældigt udtrukket. 25 ledere på VUC og 36 ledere på AMU er inviteret til at besvare spørgeskemaet for to uddannelser eller brancheområder. Undersøgelsens udsendelsesgrundlag består dermed af ledere der repræsenterer i alt 199 uddannelser eller brancheområder (78 på VUC og 121 på AMU). Tabel 5.1 og tabel 5.2 viser udsendelsesgrundlaget fordelt på VUC uddannelser og AMU brancheområder.

TABEL 5.1

Udsendelsesgrundlag for ledere på VUC

VUC uddannelse	Udsendelser
Avu	27
FVU	25
Hf-enkeltfag	26
VUC samlet	78

⁴ Driftsoverenskomstparter med FVU-aktivitet og virksomhedsrettet FVU er ikke inkluderet i undersøgelsen.

⁵ Populationen består af 106 institutioner – 29 VUC institutioner og 81 AMU institutioner. Populationen opdelt på VUC og AMU summer til mere end den samlede population, da nogle institutioner udbyder både AMU og FVU/avu.

Kilde: Metodenotat på voksen- og efteruddannelsesområdet, Epinion på vegne af EVA, 2020

TABEL 5.2

Udsendelsesgrundlag for ledere på AMU

AMU brancheområde	Udsendelser
Bygge/anlæg og industri	12
Handel, administration, kommunikation og ledelse	21
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser	11
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen	8
Mejeri og jordbrug	7
Metalindustrien	8
Pædagogiske område og social- og sundhedsområdet	12
Serviceerhvervene	10
Svejsning og fyringsteknik	9
Tekniske installationer og energi	8
Transporterhvervene	15
AMU samlet	121

Kilde: Metodenotat på voksen- og efteruddannelsesområdet, Epinion på vegne af EVA, 2020.

5.1.4 Dataindsamling

Data er indsamlet i perioden fra den 28. september til og med d. 6. november 2020. Da udsendelsesgrundlaget løbende blev udvidet, når institutionerne indberettede kontaktoplysninger, har lederne modtaget invitationer og påmindelser af flere omgange i forskellige batches.

Alle ledere modtog indledningsvist en e-mailinvitation, der indeholdt et personligt link til spørgeskemaet. Herefter er der sendt løbende påmindelser til de ledere, som ikke har besvaret skemaet og som ikke havde frabedt sig at deltage i undersøgelsen. Tidspunkt for udsendelse af e-mailinvitationer og påmindelser fremgår af tabel 5.3 nedenfor.

TABEL 5.3

Oversigt over udsendelse af e-mail invitationer og påmindelser til lederspørgeskemaet

Udsendelse	Batch 1	Batch 2	Batch 3	Batch 4
E-mail invitation	28. september	6. oktober	8. oktober	13. oktober
Påmindelse 1	6. oktober	20. oktober	20. oktober	20. oktober
Påmindelse 2	28. oktober	28. oktober	28. oktober	28. oktober

Kilde: Metodenotat på voksen- og efteruddannelsesområdet, Epinion på vegne af EVA, 2020.

5.1.5 Svarprocenter

I alt er der besvaret 82 spørgeskemaer i undersøgelsen fra VUC (n=34) og AMU (n=48). Dermed blev der opnået en samlet svarprocent på 41 %, hhv. 44 % på VUC og 40 % på AMU. Tabel 5.4 og tabel 5.5 viser det opnåede antal besvarelser og svarprocenter fordelt på VUC uddannelser og AMU brancheområde.

TABEL 5.4

Svarprocenter for ledere på VUC

VUC uddannelse	Udsendelsesgrundlag	Datagrundlag	Svarprocent
Avu	27	11	40 %
FVU	25	6	24 %
Hf-enkeltfag	26	17	65 %
VUC samlet	78	34	44 %

Kilde: Metodenotat på voksen- og efteruddannelsesområdet, Epinion på vegne af EVA, 2020.

TABEL 5.5

Svarprocent for ledere på AMU

AMU brancheområde	Udsendelsesgrundlag	Datagrundlag	Svarprocent
Bygge/anlæg og industri	12	3	25 %
Handel, administration, kommunikation og ledelse	21	10	48 %
Industriens arbejdsmarkedsuddannelser	11	5	45 %
Køkken, hotel, restaurant, bager, konditor og kødbranchen	8	4	50 %
Mejeri og jordbrug	7	2	29 %
Metalindustrien	8	1	13 %

AMU brancheområde	Udsendelsesgrundlag	Datagrundlag	Svarprocent
Pædagogiske område og social- og sundhedsområdet	12	8	67 %
Serviceerhvervene	10	3	30 %
Svejsning og fyringsteknik	9	2	22 %
Tekniske installationer og energi	8	2	25 %
Transporterhvervene	15	8	53 %
AMU samlet	121	48	40 %

Kilde: Metodenotat på voksen- og efteruddannelsesområdet, Epinion på vegne af EVA, 2020.

5.1.6 Repræsentativitet

I tabel 5.6 og tabel 5.7 undersøges repræsentativiteten af data for de deltagende VUC og AMU institutionerne i lederundersøgelsen. Dette gøres ved at sammenholde fordelingerne i populationen på institutionsniveau med fordelingerne blandt besvarelsene på udvalgte parametre. Afvigelsen mellem disse vises i procentpoint med angivelse af om denne er signifikant.

Repræsentativiteten undersøges i forhold til følgende parametre. Oplysningerne er udtrukket fra uddannelsesstatistik.dk:

- Institutionsstørrelse (deltagerbestand)
- Region
- Andel etnisk minoritet

TABEL 5.6

Repræsentativitetsanalyse på institutionsniveau for ledere på VUC

Baggrundsvariable		Population		Datagrundlag		Afvigelse
		Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Institutionsstørrelse (deltagerbestand)	Under 1.000	2	7 %	2	9 %	2
	1.000-3.500	13	45 %	9	39 %	-6
	Over 3.500	14	48 %	12	52 %	4
Region	Hovedstaden	7	24 %	6	26 %	+2*
	Midtjylland	10	34 %	9	39 %	5
	Nordjylland	2	7 %	1	4 %	-3
	Sjælland	4	14 %	3	13 %	-1
	Syddanmark	6	21 %	4	17 %	-4*

Baggrundsvariable		Population		Datagrundlag		Afvigelse
		Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Andel etnisk minoritet	Under 40 %	2	7 %	2	9 %	2
	40-60 %	17	59 %	13	57 %	-2
	Over 60 %	10	34 %	8	35 %	1

Kilde: Metodenotat på voksen- og efteruddannelsesområdet, Epinion på vegne af EVA, 2020
 Note: * Signifikant afvigelse ved alphaniveau: $p < 0,05$.

På baggrund af repræsentativitetsanalysen for ledere på VUC kan der konstateres et antal skævheder i de indsamlede besvarelser mht. geografisk placering. Dette er forventeligt, de relativt lave svarprocenter taget i betragtning, og vi vurderer, at der ikke er behov for vægtning af data.

TABEL 5.7

Repræsentativitetsanalyse på institutionsniveau for ledere på AMU

Baggrundsvariable		Population		Datagrundlag		Afvigelse
		Antal	Andel	Antal	Andel	Pct. point
Institutionsstørrelse (deltagerbestand)	Under 1.000	9	11 %	5	13 %	2
	1.000-3.500	24	30 %	12	32 %	2
	Over 3.500	48	59 %	21	55 %	-4*
Region	Hovedstaden	14	17 %	6	16 %	-1
	Midtjylland	21	26 %	6	16 %	-10
	Nordjylland	10	12 %	6	16 %	4
	Sjælland	10	12 %	6	16 %	4
	Syddanmark	26	32 %	14	37 %	5
Andel etnisk minoritet	Under 10 %	26	32 %	10	26 %	-6
	10-20 %	34	42 %	20	53 %	11
	Over 20 %	21	26 %	8	21 %	-5

Kilde: Metodenotat på voksen- og efteruddannelsesområdet, Epinion på vegne af EVA, 2020
 Note: * Signifikant afvigelse ved alphaniveau: $p < 0,05$.

På AMU kan vi konstatere en skævhed i de indsamlede besvarelser på institutionsstørrelse. Med de relative lave svarprocenter er dette forventeligt og vi vurderer, at der ikke er behov for vægtning af data.

5.1.7 Databehandling og analyse

I rapporten er data blevet analyseret og afrapporteret primært via frekvens- og krydstabeller. Vi har således foretaget en række beskrivende analyser, der præsenterer de rå fordelinger af variablene

og derudover har vi af formidlingsmæssige hensyn sammenholdt fordelingerne mellem VUC og AMU ved hjælp af krydstabeller. Da VUC- og AMU-institutioner er meget forskellige og ikke kan sammenlignes er der ikke testet for statistisk signifikans. På baggrund af det begrænsende datagrundlag på VUC og på AMU har det ikke været muligt at afrapportere besvarelserne særskilt på de enkelte uddannelser på VUC (avu, FVU og hf-enkeltfag) eller på de enkelte brancheområder på AMU.

De lave svarprocenter og lille datagrundlag betyder, at data ikke kan anvendes til at generalisere undersøgelsens resultater til populationsniveau. Vi holder os derfor til at udtale os om de respondenter, der indgår i undersøgelsens datagrundlag.

Appendiks A – Litteraturliste

Dupraz, Y. (2013). *Using weights in STATA*. Paris School of Economics.

Hamilton, L.C. (2009). *Statistics with STATA, Updated for Version 10*. Canada, Brooks/Cole, Cengage Learning.

Milhøj, A. (1994). *Stikprøvetæori for økonomi og erhverv*. København, Akademisk forlag.

Metodebilag A: Voksen- og efteruddannelsers erfaringer med nødundervisning under covid-19-pandemien

© 2021 Danmarks Evalueringsinstitut

Citat med kildeangivelse er tilladt

Publikationen er kun udgivet i elektronisk form på: www.eva.dk

ISBN (www) 978-87-7182-496-4

Danmarks Evalueringsinstitut (EVA) gør uddannelse og dagtilbud bedre. Vi leverer viden, der bruges på alle niveauer – fra institutioner og skoler til kommuner og ministerier.



**DANMARKS
EVALUERINGSINSTITUT**

T 3555 0101
E eva@eva.dk
H www.eva.dk